

NS-sporveisguttene fikk 5000 av «Rederforbundet» til bureising i Eggedal!

Etter at Riisnæs hadde kostet på ham 6 mndr. filmkursus i Berlin.

Påstand om 12 års straffarbeid for «den verste tølperen som har gått i sporveisuniform».

Eidsivating lagmannsrett påbegynte i går behandlingen av straffesak mot Knut Comer Foss, tiltalt etter straffelovparagrafene 86, 228 og 168.

Av tiltalebeslutningen framgikk at Foss var medlem av NS, rødeleder Bolte-løkken og propagandaleider i NS sporveis-gruppe. Han var også hirdmann og gjorde tysk krigstjeneste i Drammen, deltok i forskjellige kursur i Tyskland for å bli utdannet til frontfotograf og krigskorrespondent. Deretter var han en tid vaktmann på Bredtvedt og gjorde vaktjeneste i Holmestrand og på Victoria Terrasse.

I mars 1941 anmeldte han til politiet at en ukjent politimann hadde nektet å bistå ved anholdelsen av en mann som hadde referert frihetssenderen på trykken med den følge at politikonstabel Bjarne Næss en tid ble suspendert fra tjenesten. Omtrent samtidig anmeldte han til politiet at Hakon Haldorsen var kommet med greskenkende uttalelser mot NS og ham selv, kort etter Einar Gulbrandsen og Hans Hagen for samme forhold og i juni 1941 anmeldte han at en plakett som var hengt opp i sporveishallen på Torshov om å lytte på Moskva radio ikke var fjernet. Han angav sporveismann Jonassen som ansvarlig for dette.

I april 1941 slo han sykekonsentrollør Karl Gulbrandsen to ganger i bakhodet og en gang i munnen og anmeldte Gulbrandsen for overfall! Gulbrandsen ble innkalt til forhørsretten for dette.

Tiltalte erkjente seg ikke straffskyldig. Han er født 1919, var sporveiskontrollør for krigen. Parellusvei 3, Holte, straffet noen ganger, sist i 1942, da han i lagmannsretten fikk 5 måneder fengsel for tyveri, en straff som ble gjort betinget ved «benådning» av nazi-myndighetene.

Aktor, statsadvokat Bull, gjorde rede for tiltaltes forhold i okkupasjons-tiden og sa at det hadde vært en sammenhengende rekke av forbytninger.

Om overfallsaffæren fortalte statsadvokaten:

— Sykekonsentrollør Gulbrandsen hadde etter besøk hos Foss, som da ville ha sykepermisjon fra sporveistjenesten, foreslått at Foss skulle sendes til kontroll-løge. Samme dag om kvelden ble Gulbrandsen oppsatt i sitt hjem på Torshov av Foss, som forlangte at Gulbrandsen skulle bli med til politiet. Først nektet Gulbrandsen dette, men til slutt gikk

han med. Da de stod på gaten, blinket Foss med en lommelykt, og dermed kom en person fram fra mørket. De gikk da nedover, og Foss dirigerte veien gjennom de mørkeste gatene. I Nedregate spurte han Gulbrandsen hva klokken var. Klokken er 11, svarte Gulbrandsen. Ja, da er det for tidlig å gå på politistasjonen, avgjorde Foss. Gulbrandsen ville imidlertid gå videre, og under en ordveksling om dette fikk han plutselig 3 slag av tiltalte. Deretter løp både Foss og kameraten avsted, idet de ropte at de var blitt overfalt! Gulbrandsen gikk til legevakten og til nr. 19 for å anmelde overfallet, men da hadde Foss allerede anmeldt Gulbrandsen for sitt eget overfall. Gulbrandsen ble kort etter innkalt til forhørsretten, hvor saken imidlertid ble henlagt.

Etter kurset i Tyskland kom tiltalte i 1944 tilbake til sporveistjenesten som sykekonsentrollør. Men han ble snart lei av jobben og fant på at han ville bli bureiser.

I den anledning opptok han en rekke lån, bl.a. fikk han et større lån (kr. 5000) av Rederforbundet (Stenersen) til kjøp av bureisingsbruk i Eggedal!

Videre fikk han 3000 kroner av «ministerpresidentens» personlig fond! Han hadde «glort frontlinnsats i 1 år»!

Så gikk han da i gang som «bureiser» i Eggedal. Han opptrådte som stor kalsse, satte folk i arbeid og truet med Griot hvis de ikke arbeidet nok, mens han selv brukte opp pengene til personlige behov. Snart ble det for borti for ham. Han avhendte bureisingsbruket og påførte kjøperen tap i den forbindelse.

Utpå våren 1944 kom han tilbake til Oslo, hvor han både før og senere gjorde seg skyldig i en rekke uregelmessigheter.

Under en stor frontkjemper-rangel på en rekke restauranter ble det til slutt knapt om penger, hvorefter Foss pantsatte forskjellige ting i sitt hjem. Da det kom til stykket kunne imidlertid ingen betale.

Hvoretter Foss telegraferte til en av frontkjempenes foreldre med krav om 500 kroner telegrafisk. — «ellers ville det gå dårlig med sønnen».

Foreldrene svarte imidlertid med anmeldelse, og saken ble etterforsket.

Foss kjørte også rundt i drosjebli uten å kunne betale. Han hadde da tjeneste som vaktmann på Victoria Terrasse for SD, og det var vel i denne tiden han

forsøkte å presse en mann for 1500 kr. Han utga seg ved den anledning for å være SS-mann med politimyndighet, og for 1500 kroner skulle han hindre anmeldelse for ulovlig salg av kjøtt. I februar i år ble han satt i tysk fengsel for å «sone» en dom av politizeigerecht for uberettiget bruk av uniform, men rømte i mars og var etter søkt til frigjøringen. Og 15. mars i år hadde «Folkedomstolen» reist tiltale mot Foss for hans mange straffeforhold. De ordinære rettsmyndigheter hadde da allerede hatt fått i Foss, som i lagmannsretten ble idømt 5 måneders fengsel for en rekke sykkeltyverier (byrettsdommen led på 3 måneders fengsel). Tiltaltes pengeutpressningsforsøk og tiltalen for heleri m.v. ble ikke tatt med i lagmannsretten, fordi det ikke var mulig å skaffe vitner den gangen. Og så var det altså at Jonas Lie benådet domfelte.

Av statsadvokatens redeleggelse framgikk ellers at Riisnæs hadde skaffet tiltalte et 6 måneders gratis opphold i Berlin til film-studium og at tiltalte også fikk 1000 kroner av Filmdirektoratet til lignende formål. Disse pengene brukte han til drikk og svir.

Lagmann Solem refererte skrivelse fra Riksadvokaten som bemyndiget statsadvokaten til i denne sak å nedlegge påstand om mer enn 10 års straff hvis sakens opplysninger skulle tilsi det.

Tiltalte var villig til å forklare seg og ble av lagmannen spurt bl.a. om hva hans arbeid som propagandaleider i sporveisgruppen bestod i.

— Det var nærmest å klistre opp plakater.

— Hvordan forholdt det seg med dette bureisingsbruket?

— Jo, jeg kjøpte 36 mål av Staten ved skogskontoret i Landbruksdepartementet.

— Hadde De penger til det?

— Prisen var bare 4—5 kroner pr. mål, så det var ingen stor affære.

— Hadde De hus da?

— Nei, jeg fikk på ordning måte 10 000 kroner i lån i Boligbanken. Så fikk jeg 5 000 av Rederforbundet og 3 000 av «ministerpresidenten».

— Ble huset ferdig?

— Ja da.

— Hvor lenge var De i Eggedal?

— Et års tid.

— Hvorfor reiste De derfra?

— Jeg ble mer og mer klar over hvilken vei det ville gå med NS.

— Men da ville det vel vært bra å sitte i Eggedal?

114556

— Ja, det kan så va var under forfølgning for folk å lytte på radioen m

— SA solgte De elei tok De for den?

— Det var bestemt 3!

— Fikk De pengene

— Jeg fikk 11—1200

— Hva begynte De r

— Da begynte jeg i

— Ja visst. Hvordan

De tok tjeneste hos SD?

— Jeg var et skrop

gikk bare på rangel. Og

bud om 965 kroner må

løn var det jo mer penge

Dermed tok jeg jobben. Elleve dager

senere ble jeg arrestert av mine såkalte

venner på Victoria Terrasse.

— Hvorfor?

— Fordi jeg var anmeldt av noen

frontkjempere. Jeg hadde gjort gjelden

de et krav, og så kalte de det pengeut

pressing. Vel så rømte jeg fra Ak

bergveien og oppholdt meg i Oslo

frigjøringen. Og senere oppholdt i

meg blant tyskere på Lorenskog til

ble arrestert.

— Hvordan kunne det ha se

Riisnæs sendte Dem til Berlin?

De noe rede på foto og film

— Ikke noe større, men

de sett mine arbeider og

kunne noe i bransjen. Sen

altså også 1000 kroner av P

tet for å studere filmtek

Oslo, hvilket dog var utelukk

Tiltalte ble videre to

sine anmeldelser og innr

neste.

— Jeg var påvirket av

dartingen og trodde det

jeg gjorde. Og jeg nevnte

arrestert på grunn av anmeld

vilde bare at de skulle få en korre

Lag m. De raddet vel ikke o

de ble arrestert eller ei.

— Hvis det hadde vært mening

få dem arrestert hadde det jo l

vært å anmelde dem til Gestapo.

Blant vitnene i saken ble sporve

kontrollør Hans Hagen spurt av stat

advokaten om hvilket inntrykk h

hadde fått av tiltalte.

— Til å begynne med var han

skikkelig gutt, men så meldte ha

inn i NS og begynte å drikke. C

den tiden var han en av de s

perne som har gått i sporvei

Aktor medla påstand o

tvangsarbeid og rettighetstap

8 i 10 år.

Forsv., h.r. advokat Alf M

retten om å anse tiltalte

måte. Forsvareren nevnte at

forsøkt å få tiltaltes far til

vitne. Han orket ikke. I o

svareren hadde han innv

håp om at gutten ennå

rod sønn. Det var mege

men han hadde en svak

godt hjerte, som d

verre hadde utnyttet.

Dom i saken faller